

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců Mgr. Evy Šonkové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobkyně: **N. P.**, zastoupená Mgr. Bc. Filipem Schmidtem, LL.M., advokátem se sídlem Ovencecká 78/33, Praha 7, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 9. 2020, č. j. OAM-441/ZA-ZA11-LE26-2020, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 10. 2. 2021, č. j. 42 Az 5/2020 - 19,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- IV. Ustanovenému zástupci žalobkyně Mgr. Bc. Filipu Schmidtovi, LL.M., advokátu, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **8228 Kč**, která je splatná do jednoho měsíce od právní moci tohoto usnesení z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

I. Dosavadní průběh řízení

[1] Žalovaný rozhodnutím ze dne 18. 9. 2020, č. j. OAM-441/ZA-ZA11-LE26-2020, (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl žádost žalobkyně o mezinárodní ochranu z 16. 7. 2020 jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu. Krajský soud v Ústí nad Labem v záhlaví uvedeným rozsudkem ze dne 21. 12. 2020 zamítl následnou žalobu proti rozhodnutí žalovaného (dále jen „krajský soud“ a „napadený rozsudek“).

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[2] Žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) podala proti výše uvedenému rozsudku včasnou kasační stížnost z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[3] Stěžovatelka v kasační stížnosti namítá, že krajský soud rozhodl o žalobě bez jednání, aniž by jí doručil výzvu podle § 51 odst. 1 s. ř. s., zda souhlasí s rozhodnutím věci bez jednání. Zatížil proto řízení vadou, která mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí. Stěžovatelka vytýká napadenému rozsudku vnitřní rozpornost ve vztahu k hodnocení Ukrajiny jako bezpečné země původu podle § 16 odst. 2 zákona o azylu a uvádí, že krajský soud řádně nevypořádal její námitky. Za stěžejní považuje nesprávné zhodnocení svého špatného zdravotního stavu v kombinaci s nedostupnou zdravotní péčí na Ukrajině jako možného azylově relevantního důvodu; soudem odkazované podklady se nedostupností zdravotní péče nezabývají. Stěžovatelka s odkazem na judikaturu Nejvyššího správního soudu zdůrazňuje, že správní orgán je v řízení o udělení mezinárodní ochrany povinen zjistit stav věci ve vztahu ke všem informacím podstatným pro posouzení žádosti, které žadatel uplatnil nebo v řízení vyšly najevo. Stěžovatelka svou žádost o udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu, popř. doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu, odůvodňovala svým zdravotním stavem. Soud však relevantní skutkový stav dostatečně nezjistil. Stěžovatelka je přesvědčena, že její zdravotní stav je v kontextu § 14a zákona o azylu způsobilý „aktivovat čl. 3“ Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod ve smyslu rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. prosince 2016 ve věci č. 41738/10 – *Paposhvili proti Belgii*. Správní orgán však tento rozsudek nevzal v potaz. Stěžovatelka dále namítá, že krajský soud nevypořádal její námitku, že splňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany podle § 14 zákona o azylu. Krajský soud podle stěžovatelky porušil *non-refoulement* princip, měl vzít v potaz zhoršenou bezpečnostní situaci na Ukrajině, jakož i nefunkční ukrajinský zdravotní systém po propuknutí koronavirové pandemie.

[4] K přijatelnosti své kasační stížnosti stěžovatelka namítá nesprávnou aplikaci § 14, resp. § 14a zákona o azylu, která se opírá o nedostatečně zjištěný skutkový stav věci, na jehož základě soud dospěl k chybnému závěru, že její zdravotní stav umožňuje vycestování na Ukrajinu. Soud se měl dopustit zásadního pochybení, které mohlo mít dopad do jejího hmotněprávního postavení. Dále uvádí, že judikatura vůbec či plně neřešila, zda a v jakém rozsahu je správní orgán povinen hodnotit reálnou existenci a dostupnost zdravotní péče, pokud je žádost zamítnuta jako zjevně nedůvodná podle § 16 odst. 2 zákona o azylu. Závěrem stěžovatelka namítá výše zmíněnou vadu řízení před soudem, která měla vést k nezákonnému rozhodnutí ve věci samé a která navíc představuje porušení čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod.

[5] Stěžovatelka zdůrazňuje, že trpí vážným onemocněním a v případě návratu na Ukrajinu je zřejmá hrozba, že pro nedostupnost zdravotní péče dojde k vážnému, rychlému a potenciálně nevratnému zhoršení jejího zdraví. Krajský soud nesprávně vyhodnotil naplnění podmínek v rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ve věci *Paposhvili proti Belgii*, který se věnuje konkretizaci podmínek „velmi výjimečných případů“, ve kterých může vyhoštěním vážně nemocné osoby dojít k porušení čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod. Správní orgán i soud nedostatečně posoudily reálnost nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 2 písm. b) a d) zákona o azylu, která stěžovatelce hrozí při návratu na Ukrajinu; nepřihlédly k individuálním okolnostem případu a pochybily při hodnocení podmínek pro udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu.

[6] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti trvá na tom, že se při posuzování žádosti stěžovatelky o mezinárodní ochranu nedopustil žádné nezákonnosti a řádně zjistil skutečný stav věci. Odkazuje na své vyjádření k žalobě a uvádí, že se plně ztotožňuje s odůvodněním rozhodnutí krajského soudu. Ke zdravotnímu stavu stěžovatelky připomíná, že jej neshledal

pokračování

natolik závažným, a že na Ukrajině je dostupná zdravotní péče; v souvislosti s návratem jí proto nehrozí vážná újma.

[7] Žalovaný proto navrhuje, aby Nejvyšší správní soud kasační stížnost zamítl pro nedůvodnost, případně odmítl pro nepřijatelnost.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[8] Kasační stížnost byla podána včas, osobou oprávněnou, proti rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[9] Před zahájením meritorního přezkumu se Nejvyšší správní soud musel zabývat otázkou přijatelnosti kasační stížnosti. Podle § 104a odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věci, v níž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, pro nepřijatelnost, pokud tato stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

[10] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem pojmu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturní odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[11] Nejvyšší správní soud shledal napadený rozsudek přezkoumatelným a řízení před krajským soudem bezvadným. Stěžovatelka nebyla zkrácena na svém právu podle čl. 38 odst. 2 Listiny základních práv a svobod. Ze spisu krajského soudu se podává, že soud stěžovatelku vyzval, aby se vyjádřila, zda souhlasí s rozhodnutím věci bez nařízení jednání, a řádně ji poučil o důsledcích této výzvy (č. l. 16). Výzva jí byla doručována podle § 50 zákona č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád (dále jen „o. s. ř.“). Stěžovatelka nebyla na své adrese dne 23. 11. 2020 doručujícím orgánem zastižena, a podle doručení tak byla písemnost vhozena do její domovní nebo jiné schránky (č. l. 15). Podle § 51 odst. 1 o. s. ř. aplikovatelného na základě § 64 s. ř. s. se písemnost považuje za doručenu vhozením do schránky. Výzva tak byla doručena dnem 23. 11. 2020. Pro účinky doručení nemá význam, zda se písemnost k adresátce skutečně dostala a zda se adresátka o písemnosti vůbec dozvěděla (srov. Svoboda, K., Smolík, P. a kol: Občanský soudní řád. Komentář. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2021, s. 299-302). Stěžovatelka přitom neuvádí žádná tvrzení, která by byla s to zpochybnit dodržení zákonného postupu pro doručení.

[12] Podle § 16 odst. 2 zákona o azylu platí, že jako zjevně nedůvodná se zamítne *žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká*

republika považuje za bezpečnou zemi pôvodu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze. Vyhláškou č. 68/2019 Sb. byla mezi tyto země zařazena Ukrajina s výjimkou poloostrova Krym a částí Doněcké a Luhanské oblasti pod kontrolou proruských separatistů. Oproti jiným azylovým řízením je u řízení o mezinárodní ochraně v případě bezpečných zemí původu zdůrazněno důkazní břemeno žadatelů. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008 - 70, č. 1749/2009 Sb. NSS). Podle § 16 odst. 3 zákona o azylu platí, že pokud jsou důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatelé hrozí vážná újma podle § 14a.

[13] Stěžovatelka podle spisového materiálu trpí cukrovkou, vysokým krevním tlakem a má problémy s klouby. Správní orgán i krajský soud se jejím zdravotním stavem, jakož i zdravotnickým systémem na Ukrajině zabývaly a dospěly k závěru, že stěžovatelce na Ukrajině nehrozí nebezpečí ohrožení života v důsledku nedostupnosti lékařské péče. Je na uvážení správního orgánu, zda udělí humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Míra volnosti uvážení správního orgánu je limitována toliko zákazem libovůle, přičemž Nejvyšší správní soud neshledal, ve shodě s krajským soudem, že by žalovaný překročil v případě stěžovatele meze správního uvážení či jednal svévolně. Pokud jde o uplatnění závěrů rozsudku Evropského soudu pro lidská práva ze dne 13. prosince 2016 ve věci č. 41738/10 – *Paposhvili proti Belgii*, z judikatury Evropského soudu pro lidská práva i Nejvyššího správního soudu plyne, že je lze aplikovat pouze na výjimečné případy (srov. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 5. 2021, č. j. 2 Azs 330/2020 - 61). Z obsahu správního spisu a odůvodnění krajského soudu i správního orgánu je však zřejmé, že se o takový výjimečný případ nejedná. Stěžovatelka tedy neprokázala, že Ukrajinu v jejím případě nelze považovat za bezpečnou zemi původu.

[14] Nejvyšší správní soud uzavírá, že v řízení nebyla nastolena žádná právní otázka, k níž by se musel vyjádřit v zájmu sjednocování judikatury, najevo nevyšla ani žádná jiná skutečnost, která by svým významem podstatně přesahovala zájmy stěžovatelky. Nejvyšší správní soud neshledal v napadeném rozsudku či postupu, který vedl k jeho vydání, ani žádné hrubé či excesivní vady, které by eventuálně rovněž mohly vést k závěru o přijatelnosti kasační stížnosti. Rozsudek krajského soudu nijak nevybočuje z předepsaných standardů a vypořádání žalobních námitek odpovídá mírou své konkrétnosti námitkám žalobním.

[15] Nejvyšší správní soud na závěr připomíná, že mezinárodní ochrana je výjimečným právním institutem, jehož smyslem je poskytnout žadateli ochranu, nikoliv však před jakýmkoli negativními jevy v zemi jeho původu.

IV. Závěr a náklady řízení

[16] S ohledem na výše uvedené Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Nejvyšší správní soud proto nepřistoupil k meritornímu přezkumu napadeného rozsudku a kasační stížnost podle § 104a s. ř. s. odmítl pro nepřijatelnost.

[17] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. Soud o nákladech nerozhodoval podle § 60 odst. 3

pokračování

s. ř. s., přestože kasační stížnost odmítl, a to s ohledem na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020 - 33, č. 4170/2021 Sb. NSS (srov. obdobně usnesení ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021 - 28).

[18] Stěžovatelka v řízení nebyla úspěšná, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Žalovaný měl ve věci plný úspěch, avšak nevznikly mu žádné náklady nad rozsah jeho úřední činnosti, a proto mu soud nepřiznal náhradu nákladů řízení.

[19] Stěžovatelce byl usnesením Nejvyššího správního soudu ustanoven zástupcem advokát. Hotové výdaje a odměnu za zastupování ustanoveného zástupce v takovém případě platí stát (§ 35 odst. 10 věta první za středníkem s. ř. s.). Ustanovenému zástupci Nejvyšší správní soud přiznal odměnu za dva úkony právní služby spočívající v převzetí a přípravě zastoupení a v podání kasační stížnosti. Za každý z těchto úkonů zástupci stěžovatelky náleží odměna ve výši 3100 Kč [§ 7 bod 5 aplikovaný na základě § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu].

[20] Zástupce stěžovatelky uplatnil nárok na zvýšení odměny podle § 12 odst. 1 advokátního tarifu na dvojnásobek s ohledem na to, že stěžovatelka nemluví česky a musel jí poskytnout právní služby v ruském jazyce. Nejvyšší správní soud však dospěl k závěru, že v tomto případě nešlo o právní službu mimořádně obtížnou ve smyslu citovaného ustanovení a není na místě přiznanou odměnu navýšit. Právní službu nelze považovat za mimořádně obtížnou jen proto, že je poskytována v cizím jazyce, zejména ne v jednom ze světových jazyků (v ruštině). Ustanovený zástupce netvrdil, že by mu komunikace v ruštině činila větší obtíže, a ze záznamů o jednání se stěžovatelkou nelze dovodit, že by s ní případ v tomto jazyce podrobněji rozebíral. Soudu je ostatně známo, že ustanovený zástupce se specializuje na zastupování cizinců mimo jiné i ve věcech mezinárodní ochrany.

[21] Zástupci stěžovatelky dále náleží za každý úkon 300 Kč jako paušální náhrada hotových výdajů (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Ustanovený zástupce stěžovatelky doložil, že advokátní kancelář, ve které je společníkem, je plátkyní daně z přidané hodnoty, přiznaná odměna se mu proto navyšuje o 21 % na konečných 8228 Kč. K jejímu uhrazení byla stanovena přiměřená lhůta jednoho měsíce.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. srpna 2021

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu